

Käsityöntekijä ei pelkää ufoja

Jouluradio
ilahduttaa
jouluihmistä

► sivu 2

Maailmanloppu
– iso jysäys vai
pitkä hivutus?

► sivut 6–7

Puolison
itsemurhasta
viisi kituvuotta

► sivut 8–9

Raksamies lähti, talo ja elämä jäivät kesken

Puolison äkillinen itsemurha käänsi Johanna Salmisen elämäkuviot uuteen asentoon. Viiden kituvuoden jälkeen nuori leski saattoi jo nähdä ulospääsyn mustuudesta.

KAARINA HEISKANEN
teksti ja kuva

Siitä kiirastorstaista tuli nimensä veroinen. Johanna Salminen oli ehtinyt pari viikkoa aiemmin sanoa puolisolleen, että mitähän meille tapahtuu, kun kaikki on nyt niin hyvin. Puoliso oli vuorottelupaalla ja rakensi nuorelle parille yhteistä kotia, Johanna Salminen oli pappina Viitasaaren seurakunnassa.

– Olin ollut aamulla töissä Viitasaarella, ja olimme puhuneet puhelimessa rakentamiseen liittyviä juttuja. Ajelin rakennukselle ja huomasin, että miehen isä oli pihassa ja miehen auto oli pihassa. Huhuilin puolisoa talon sisällä, mutta hän ei vastannut. Menin liiteriin, avasin oven – ja löysin mieheni hirtettyneenä.

– Kun soitin 112:een, sanoin, että mieheni on yrittänyt hirtittää itsensä. Ajattelin, että ambulanssimiehet pelastavat hänet. En ottanut vastaan sitä tietoa, että yritys oli myös onnistunut.

Järkytyksen keskellä Johanna Salminen huomasi, että puolisollla oli puhelin taskussa, mitta vyöllä ja silmälasit päässä – ikään kuin hän olisi ajatellut, että käynpätässä hirtettyymässä ja jatkan sitten töitä.

– Olen kuullut itsemurhaa yrittäneiltä mutta eloon jääneiltä, että moni ajattelee niin: teen itsemurhan ensin ja jatkan sitten hommiani.

– Puolisoni itsemurha ei ollut suunniteltu, hän meni varmasti äkilliseen psykoosiin, Salminen ajatteli silloin ja ajattelee edelleen, reilut kahdeksan vuotta murhenäytelmän jälkeen.

Lähipiirille tieto iloisen ja sosiaalisen miehen itsemurhasta oli kova pala. Koska selkeää syytä ei keksitty, jäi tilaa juoruille.

– Siitä minulle tuli katkeruus. Ihan kuin minulla ei olisi ollut tarpeeksi kauheaa ilman ympärillä kulkevia juorujakin. Yritin ajatella, että ihmiset eivät keksineet itsemurhan syytä, ja että heidän oli liian vaikea hyväksyä sitä, että tällaista voi sattua kenelle tahansa – vaikka omallekin kohdalle.

Syiden kaivelu ja arvailu oli heille siis eräänlainen puolustusmekanismi.

Kiirastorstaista alkaneelle ajanjaksolle Salmisella on yksi sana: helvetti. Ensimmäinen viikko meni keskussairaalassa. Huoneessa oli

koko ajan hoitaja läsnä.

– Aamut olivat hirveitä, iltaisin kiitin Jumalaa, että sekin päivä oli jo ohi. Öisin näin painajaisia, joissa itkin ja huusin, ja unia, joissa kaikki oli hyvin – ja aamulla heräsin taas siihen helvettiin.

Ystäväverkko kannatteli.

– Heille olen kiitollinen, samoin veljelleni.

Yhdelle sairaalassa vierailijalle Salminen totesi, että parhaiten auttaisi ihminen, joka on kokenut läheisen itsemurhan, ja joka pystyy vakuuttamaan, että siitä voi selviytyä. Seuraavana päivänä sellainen henkilö ilmestyi sängyn viereen.

– En voi muuta kuin sanoa, että minä olen tässä, vieras sanoi yksinkertaisesti.

Salminen oli puoli vuotta sairauslomalla. Hän ei pystynyt nukkumaan, ei keskittymään – eikä asettumaan paikalleen.

Aluksi hän ei tahtonut asettaa kotiinsa asumaan. Hän kiersi ystäväiltä ja sukulaiselta toiselle välttämättömät tavarat mukanaan, kunnes asettui vähäksi aikaa tuttavansa luokse.

Viiden vuoden jälkeen alkoi tuntua, että kuoleman varjon maasta on ulospääsy.

– Jumalan olemassaoloa en kyseenalaistanut. Rukoilin rystysten valkoisina, että armahda ja auta.

”Ystäväverkko kannatteli, siitä olen kiitollinen.

Usein enkelit saivat ihmisen muodon. Kuten sairaalassa, josta Johanna Salminen oli lähdössä, peräti alavin ajatuksin. Neuvonnan luokalla tuntematon virkailija sanoi yllättävät sanat.

– Muista, että tämä ei ole sinun syytäsi. Sinun elämälläsi on vielä tarkoitus, Salminen muistaa naisen sanoneen.

Syällisyys on tuttua heille, joiden läheinen on tehnyt itsemurhan.

– Jossain vaiheessa vain pitää päättää, että se mitä tapahtui, ei ollut minun syyäni, ja pitää päättää, että selviän, jotta loppuelämä olisi mielekästä.

Myös ystäväpiirin kanssa viljelty hurrtti huumori antoi voimia.

Johanna Salminen työskentelee nyt pappina Keltinmäen alueseurakunnassa. Elämä lahjoitti rinnalle uuden kumppanin.

Salminen uskoo, että kaikella,

mitä ihmisen elämässä tapahtuu, on merkitys. Kova koulu opetti hänelle muun muassa sen, miten kohdata menetyksen kokeneita.

– En sano, että tiedän, miltä teistä tuntuu. Voin vain aavistella, minkä helvetin keskellä elätte. Särkyneille on puhuttava hiljaa ja sanoilla, jotka eivät lyö, Salminen siteeraa Anna-Mari Kaskisen runoa.

– Rippikoulupappina haluan välittää nuorille, että elämä ei päästä ketään kivutta ja surutta, mutta kaikesta voi selvitä.

Oman kuoleman pelko on hälyntynyt.

– Tämä näkyvä elämä ei ole kaikki. Taivaassa sitten tavataan.

Itsemurhan tehneen läheisiä Salminen kannustaa hakemaan apua ja vertaistukea. Tapahtuneesta kannattaa puhua muillekin kuin lähipiirille, sillä etäisemmät ihmiset voivat tuoda uutta näkökulmaa ja auttaa ulos päässä kiertävien ajatusten kehosta.

– Tunnista myös, mikä on surua ja mikä on masennusta.

Miten itsemurhan tehneen läheistä voi auttaa – tai ainakin olla pahentamatta tilannetta?

Johanna Salminen muistuttaa, että läsnäolo on sanoja tärkeämpää.

– Kuuntele, mutta älä tarjoa neuvoja, vaikka ne olisivat miten hyvää tarkoittavia tahansa. Ja muista, että jokainen suree omalla tavallaan ja omassa aikataulussaan.

Johanna Salmiselta liikenee ymmärrystä kovassa paikassa kovaan ratkaisuun päätyneelle.

– On tapana sanoa, että itsemurha on maailman itsekäin teko. Mielestäni on tärkeää muistaa se, että itsemurhan tekijä on aina syyssä tai toisesta niin väsynyt, ettei enää jaksa kantaa huolta itsensä – saati läheistensä – pärjäämisestä. Minä en ole koskaan ajatellut, että mieheni olisi ollut itsekäs. Eikä rakkaus häneen kuole koskaan.

Jyväskylän seurakunta järjestää sururyhmiä menetyksen kokeneille. Kevätkaudelle 2014 on suunnitteilla ryhmä itsemurhan tehneiden läheisille. Lisätietoja heini.lekander@evl.fi 050 521 5416.

Nahkaa, niittejä ja örinää? No, ei. Tuomiosunnuntain hevinessussa Huhtasuon kirkossa virsiä säestävä kokoonpano ei istu tähän kliseiseen kuvaan. Musikot ovat tavallisen näköisiä kavereita, jotka pitävät myös raskaasta musiikista. Yleisö voi tulla paikalle omana itsenään.

Löytyykö Jyväskylästä hevareita?

PETRI KANANEN teksti

Hevinessusta voisi tulla Huhtasuon alue seurakunnan kanttorin **Maria Salmelan** mielestä Huhtasuolle vaikka perinne. Kaupungista löytyy kasapäin taitavia hevimusikoita. Mikäli hevinessussa musisointi kiinnostaa tulevissa hevinessuissa, kannattaa ottaa Salmelaan yhteyttä.

Soittamaan Hevinessuun?
maria.salmela@evl.fi
p. 050 380 0608

HEI, ME SOITETAAN HEVIÄ

Mitä voi tehdä, kun urkumusiikki ei iske kipinää, mutta jumalanpalvelukseen tekisi mieli osallistua?

PETRI KANANEN teksti
HENRI KÄHKÖNEN piirros

Hevimusiikki on harvinainen, ellei jopa tuntematon vieras Jyväskylän kirkkoissa. Vuonna 2009 Jyväskylässä pidetyillä Kirkkopäivillä laulettiin Paviljongissa virsiä hevisäestysten tahtiin.

Huhtasuolla on tarjolla tuomiosunnuntaina tanakkaa menoa, kun tavallisen messun sijaan kirkon täyttää hevinessu.

Mistä ajatus syntyi, Huhtasuon alue seurakunnan kanttori **Maria Salmela**?

– Opiskeluaikoina järjestettiin hevinessu. Siellä oli vanhempain väkeä tiukasti penkissä. On paljon ihmisiä, joita ei esimerkiksi urkumusiikki kosketa. Aina sitä miettii, että löytäisi jotakin uutta jumalanpalveluselämään.

Vaikka hevinessu on kädenojennus raskaan musiikin ystäville, toivotaan tervetulleiksi kaikki kuulemaan sanaa ja hakemaan uudenlaista elämystä. Musiikkia lukuun ottamatta kaikki muu toiminta on kuin tavallisesta messusta.

Salmela ei ilmoittaudu suoraan raskaan musiikin ystävä-

si. Sopivina annoksia hevi kuitenkin maistuu hänellekin.

– En ole raskaan musiikin taitaja. Meille tulee tähän hevinessuun asiansa osaavat säestäjät muualta.

Miten kirkkokansan pitäisi valmistautua hevinessuun? Pitääkö pukeutua mustaan nahkaan ja niittivoihin?

– Tule sellaisena kuin olet, Salmela naurahtaa.

Huhtasuon Tuomiopäivän hevinessun musikot tulevat paikalle ympäri Suomea. Laulaja **Veli-Pekka Varpula** on valmistunut Kuo-

pion konservatorion ammatilliselta puolelta ja asuu nykyään Tampereella.

Kokoonpanon kitaristi, basisti ja rumpali asuvat Kuopiossa. Kosketinsoitaja **Sauli Rissanen** työskentelee tällä hetkellä Heinäveden seurakunnan kanttorina.

Heviisikko on soittanut Heinäveden koulujen avausmessussa. Ohjelmassa oli Rissanen heviisioiksi sovittamia virsiä.

Vaikka Hevinessun musiikki onkin heviä, niin esiintyjät ovat kuitenkin suitsineet räiskeen ja räminän kohtuulliseksi. Luvassa ei ole-

kaan yliampumista.

– Pääasia on, että esittämämme musiikki on kiinnostavaa. Olemme laaja-alaisia musikoita, jotka ovat kiinnostuneita musiikista. Olemme tehneet myös lattarimessun.

Millainen on musikoiden oma ulkoinen olemus? Onko luvassa nahkaa ja tukan pyöritystä?

– Kukaan ei voisi ulkoapäin arvata, että heviä soittaisimme.

Tuomiosunnuntain Hevinessu Huhtasuon kirkossa 24.11. klo 18.00

Elämästä

Luonto on paras kirkko

MARJA LEENA LUUKKONEN teksti ja kuva

Olen **Jari Nuutinen**, 47, toimin suutarina Keljon Prismassa ja asun Säynätsalossa. Muutin tänne 20 vuotta sitten Enosta ja kouluttauduin ammattiini vanhemman suutarin opissa. Parasta työssäni ovat ihmiset. Ilman vuorovai-
kutusta en jaksaisi. Minulla on paljon vakioasiakkaita, ulospäin suuntautunut suutari tunnetaan!

Olen uppoutunut työntekoon liikaakin. Minulla on yksi tytär, ja hän kyseli joskus, miksi en ole ollut hänen koulunsa joulujuhlissa

tai vanhempainilloissa. Se oli aika karua kuultavaa.

Nuorena tuli käytyä kirkon adventtitapahtumissa yhdessä vanhempien kanssa, mutta Säykissä en ole saanut itseäni liikkeelle. Kun tekee työtä kuusi päivää viikossa, ei sunnuntaina tee mieli lähteä mihinkään. Minulle luonto on paras kirkko.

Kymmenen vuotta sitten rakensin mökin, ja nyt mökkeily ja luonto ovat tulleet tärkeiksi. Sielu lepää, kun saa lämmittää saunaa, kalastella ja katsoa, miten tikka hakkaa puuta. Unelmani on lisätä vapaa-

aikaa, matkustella. Syksyllä kävin Levillä tykkilumella hiihtämässä. Hiihtokin maistuu nyt uudestaan, kun olen vihdoinkin päässyt eroon kouluikäisestä pakkohiihdon traumasta. Vanhempien opettamat marjastus ja sienestyskin ovat yllättäen tulleet takaisin.

Yritän katsoa asioita positiivisesti. Pienistä en murehdi, koska maailmassa on isoja murheita. Lahjoitan omastani keräyksiin joka vuosi muutaman järjestön kautta. Ehkä se kuitenkin on vain huonon omantunnon ostamista, en tiedä.

Kaupat ovat sunnuntaisinkin auki, pakastimet täynnä, ja ruo-

kaa heitetään roskeen. Ei tällaista tuhlausta saisi jatkaa loputtomiin! Olisi syytä pysähtyä miettimään, onko tämä runsaus tarpeen. Ihmisillä on paljon sairauksia omien valintojen takia. Minkä taakseen jättää, sen edestään löytää. Vanhemmat ikäluokat saivat jyrähtää nuoremmille tästä tuhlauksesta.

Vastustan eläkeiän nostoa. On kauheaa, jos ihminen ei ehdi ollenkaan nauttia elämästään vaan hänen on paiskittava 70-vuotiaaksi töitä. Se ei ole reilua. Miksi ihminenkin mitataan rahassa?

Jari Nuutinen

Vanhemmat ikäluokat saivat jyrähtää nuoremmille tuhlauksesta, sanoo Jari Nuutinen, Keljossa toimiva suutari.